

L'improcedent

DOSSIER INFORMATIU EN DEFENSA DELS DRETS DE LES PERSONES

Núm. 6
Tardor 2020
5.000 exemplars

pàg. 4-5
reformes post-covid

pàg. 6
plou
sobre mullat

pàg. 7
el deure de protegir
la salut de qui salva
vides i ens cuida

L'IMPROCEDENT
DOSSIER INFORMATIU EN DEFENSA
DELS DRETS DE LES PERSONES
EDITAT PER:

COL-LECTIU RONDA
www.cronda.coop

Barcelona
C. de Trafalgar, 50-52, baixos
932 682 199

Cerdanyola del Vallès
Rbla. de Montserrat, 12, baixos
935 942 086

Granollers
Pl. de Josep Maria Folch i Torres
12, 1r C
938 708 742

Mataró
C. de Palmerola, 12, 2n
937 982 804

Mollet del Vallès
Rbla. Nova, 26, 1r
935 933 346

Rubí
C. de Josep Serra, 15, 1r 4a
936 999 761

Tarragona
Rbla. Nova, 37, 3r 2a
977 232 244

Madrid
C. de la Princesa, 7, 1r 2a
914 293 170

PRODUÏT PER:

Directa

LA DIRECTA
www.directa.cat

Riera d'Escuder, 38,
nau 1, planta 1
08028 Sants (Barcelona)
Tel. 935 270 982
Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat

COORDINACIÓ:
Paula Rodríguez

EDICIÓ:
Jesús Rodríguez

CORRECCIÓ:
Aisha Seck

FOTOGRAFIA:
Victor Serri

MAQUETACIÓ:
Maria Conill

el rostre de pandèm

una nova crisi posa en qüestió la dicotomia capital versus vida

Vuit en punt d'un matí de primavera. El dia despunta en un carrer en silenci, buit, rodejat de boira inconsistent. Un mes enrere la situació era diametralment oposada. Gent, vehicles, negocis que a poc a poc obrien les persianes, mainada de camí a l'escola. Sembla una ficció, la fotografia d'una distopia cinematogràfica. L'espectre només es veu destorbat pel pas ràpid d'una dona. És una treballadora de la neteja, que s'encamina al seu lloc de feina amb la preocupació de saber la previsible manca de qualsevol equip de protecció. Poc més de 600 euros mensuals per una jornada parcial, a compte d'una empresa que, diversificant les branques d'activitat, s'ha fet càrrec d'infinat de serveis públics externalitzats que li han permès repartir-se milions d'euros en dividends. Sis-cents euros per fer front a la por, per mirar-la, per conviure-hi amb el risc d'endur-se la pandèmia a casa, i sense saber mai si serà suficient per assumir el lloguer del pis i les despeses mensuals.

Dues del migdia. Sota el sol de l'abril, una dona camina amb pas lent. Ha sortit després del seu torn a l'hospital, encara amb els músculs tensos i les marques de les ulleres i de les mascaretes a la cara. Es nota exhausta i trista. El cap cot i els peus arrossegats. Sap que li costarà dormir. Els cops i els ensurts estan sent massa habituals: pacients pràcticament amuntegats per la manca de llits, absència de màquines per a tothom que les necessita, utilització de bosses d'escombraries i d'ulleres de busseig per la carència d'equips de protecció individuals. I un neguit afegit, la finalització propera de la seva relació laboral. Fa més de sis anys que és a l'hospital, però no ha aconseguit establir la seva posició. Va encadenant un contracte darrere un altre, amb canvis continuats en la seva jornada (i en el seu sou), sempre en aquesta situació de temporalitat, patint pel següent venciment i la incertesa de mantenir la feina.

Deu de la nit. Després de sentir els aplaudiments al llarg del carrer, torna novament un silenci només trencat pel so d'unes rodes de bicicleta. Des de les balconades es pot veure un noi que pedaleja amb una caixa al darrere. El seu color lluent anuncia indubtablement el repartiment de menjar. Autònom obligat, ha de proveir-se de la protecció ell mateix (amb l'escassetat de mascaretes i de gels que hi ha), ha d'abonar el cost de cotització i ha de fer front a totes les despeses derivades de l'activitat. Rep 1,25 euros per aquesta comanda. I un cop acabi, tornarà a la porta de qualsevol restaurant de menjar ràpid a domicili a esperar que l'aplicació li anunciï un nou encàrrec. Accepta, recull, pedaleja, puja, truca, lliura i que el cicle comenci de nou. Deu hores al dia, sis dies a la setmana, sempre sotmès a la voluntat incontrolable d'una aplicació telefònica i a les inclemències del temps, per ni tan sols arribar a ser mileurista.

Tres moments del dia durant l'estat d'alarma. En un món aturat, hi ha qui ha seguit rodant. Tres escenes quotidianes del que succeïa fora de les nostres portes, amb persones que han hagut de fer front al temor perquè eren indispensables. L'imprescindible se'ns ha revelat amb cara de dona, cames joves i veu migrant. Una bufetada a les estructures culturals del capital. Tres realitats sovint amagades i menystingudes que han emergit davant dels nostres ulls i han reafirmat que les cures han de ser centrals per al nou món que se'ns obre.

Per un altre costat i malgrat estar confinades, a l'interior de moltes llars els silencis han estat escruixidors. A les vuit del matí, a les dues del migdia o a les deu de la nit, la impotència ha estat present. Precaris que sempre reben el primer cop perquè conformen una mena de línia del front dibuixada per ments diabòliques. I així, sobresurt un primer estadi on migrants sense permís de residència només podien accedir a feines dels marges (inexistents en ple confinament) i on treballadores de la llar veien tancades les portes de qui cuidaven. I en ambdós casos sense poder accedir ni tan sols a la protecció que cal exigir de l'Estat. Ni feina ni prestació d'atur, però amb l'exigència atàvica de pagar per un sostre, per alimentar-se. Les persones més precàries han tornat a ser les primeres precaritzades.

I en paral·lel, tot i que ens deien que la pandèmia era temporal, el capital prenia decisions definitives. Gent que s'ha vist privada de la seva feina sense cap justificació, sense compensació i sense la possibilitat de trobar-ne una altra. Personal temporal que sobtadament s'adonava que estava contractat per una obra que li deien que finalitzava o milers de persones que en una sort de conjunció astral que rememora l'inici de *The Leftovers* no superaven els períodes de prova. Altra vegada

Natxo Parra
@Natxo_Parra
Advocat de Col·lectiu Ronda

el capital posant per davant els seus beneficis, el seu sosteniment per sobre del benestar de la població.

I en aquest cabal deshumanitzador, sembla que no anaven desencaminats aquells que han defensat la contradicció capital versus vida. Una antonímia que malauradament ens ha portat el dolor més gran que existeix: la pèrdua. La crisi de les residències com a sotrac en la gestió de la vellesa. Una tragèdia que no ens podem permetre com a societat, que hem d'afrontar i confrontar amb la ràbia, i que hem de resoldre des de l'estima. Investigar fets, depurar responsabilitats, focalitzar orígens (com és la insaciable externalització de serveis públics) i aportar solució. En singular. Perquè cal recuperar la gestió pública. L'essencial ha de ser públic i la vida és, per sobre de tot, essència.

Portes enfora i portes endins. La pandèmia ens ha envoltat. I la crisi adjacent novament ha adquirit tonalitats ja conegudes. Aquestes petites pinzellades ens han deixat un quadre familiar. El vam viure dotze anys enrere i, no havent-nos recuperat, ens torna a colpejar cíclicament. També amb el retorn de decisions egoistes de grans empreses d'endur-se la producció de dècades. Moviments econòmics internacionals que amenacen de deixar erm el teixit industrial, i inoperància i incapacitat inveterada dels governs per aturar-ho. La classe treballadora és germen de riquesa, motor de creació i producció, però sistemàticament es troba despullada i relegada a la disputa per les engrunes. Enfront d'un sistema inhumà i d'unes relacions econòmiques despietades, la sortida només podrà ser social. Regularització de milers de persones treballadores migrants. Reconeixement de prestacions a les persones oblidades. Desterrament de la temporalitat. Augment de la retribució per al precariat. Garantia per als llocs de feina. I per fer-ho possible, la solidaritat haurà de ser la nostra llança i el nostre dic de contenció.

Un treballador de Glovo durant la pandèmia (Bru Aguiló)

alternatives i voluntats

14 de març de 2020. El govern espanyol declara l'estat d'alarma per fer front a l'expansió del coronavirus. Una pandèmia global fa saltar totes les alarmes i tots els marcs coneguts i establerts. Durant uns dies, el món s'atura -literalment- per l'aterratge i la presència d'un virus que s'endú vides i obliga tots els executius a intervenir, amb més o menys fortuna, davant l'emergència sanitària, social i econòmica. Una nova crisi global s'inicia, posant altre cop en qüestió les lògiques d'un sistema capitalista desfermat que poc conjuga amb termes com justícia social o salut planetària. Després del moment més crític, el món reinicia l'activitat amb paisatges tenyits de l'anomenada "nova normalitat", unes normalitzacions més encarades a posar pedaços i no a plantejar alternatives davant unes formes de vida, de producció i de consum que s'han demostrat insostenibles. Mentrestant, el mercat continua marcant el compàs en un context ple d'incerteses però, sobretot, de vells problemes no resoltos.

I és que, entre altres coses, la pandèmia ha posat al descobert la precarietat laboral i social de persones i sectors que ja s'havien normalitzat dins el paisatge. Col·lectius vulnerables i altament precaritzats i desprotegits com treballadores temporals, de la llar, falsos autònoms, persones migrants... I potser el que és més greu: la crisi de la COVID-19 ha posat també sobre la taula la mala gestió de sistemes públics essencials, com el sanitari, dibuixant de ben a prop l'escassetat de recursos i la ineficàcia de les polítiques públiques d'ocupació, en un moment en què el sosteniment de la vida i els treballs de cures han esdevingut essencials.

Els governs han intentat frenar el desastre amb mesures -sempre escasses- per evitar el tsunami d'acomiadaments i extincions de contractes. Els ERTO i els ajuts directes a determinats perfils i sectors han servit tan sols per tapar una ombra més gran: la d'un marc de relacions laborals concebut per facilitar la destrucció d'ocupació de manera sistemàtica. El coronavirus ha fet desaparèixer centenars de milers de llocs de treball perquè l'escenari laboral és un mostrari extens de totes les formes de precarietat, en què ja fa temps que acomiadar o extingir contractes temporals -que ja van néixer de forma fraudulenta en la majoria de casos- és un recurs fàcil, barat i accessible.

Novament, la classe treballadora és qui paga una crisi fruit de la inèrcia d'un sistema de relacions laborals ple de desajustos, d'una precarietat constant on la inestabilitat s'ha fet protagonista. Un context que, a més, torna a acompanyar-se d'una pèrdua de drets que tenen a veure amb la pèrdua de privacitat i les mesures de control i repressió que acompanyen qualsevol crisi. I aquesta especialment.

Trobar aquelles esclertes que plantegin solucions forma part d'una lluita constant, però ha de ser també una qüestió plantejada des de les bases polítiques i empresarials, que garanteixin un conjunt de mesures que des de Col·lectiu Ronda creiem que són plausibles i aplicables, i que dotin de més estabilitat a l'ocupació, millorin les condicions de treball de nombrosos sectors d'activitat com els reproductius i posin fi a la impenitent precarietat de les classes populars. Així com un pla de xoc de mesures bàsiques que des de diversos sectors socials s'ha posat sobre la taula. Organitzacions que formen part de l'economia social i solidària i que tenen com a repte posar la vida al centre ja s'han marcat un horitzó. Alternatives i solucions n'hi ha. Voluntat(s) encara en falten.

reformes post-cov

INELUDIBLES PER A UNA
ESTABILITAT LABORAL

Acció de protesta de la plantilla de Nissan i de les empreses subcontractades
(Angel Monlleó)

Col·lectiu Ronda
@CollectiuRonda

L'afectació del coronavirus en el món laboral ha estat especialment intensa. Extincions de contractes, reduccions salarials, modificacions de condicions o acomiadaments han estat la tònica d'una fórmula a la qual es recorre a cada crisi econòmica i aquest cop, a causa de l'obligatorietat de sotmetre's a un confinament sense precedents, encara més. Les mesures d'urgència preses com els ERTO o les reduccions de jornada no han estat suficients davant la destrucció d'ocupació, tot i que molts d'aquests llocs de treball podrien sobreviure i patir afectacions menys dràstiques si el marc regulador actual de les relacions laborals no estigués concebut de manera tan flexible i amb tantes facilitats per a la part empresarial.

Les mesures per fer front a aquests contextos hi són, concretes i plausibles: es tracta de reformar, novament, les regles de joc laborals per dotar de més estabilitat l'ocupació, millorar les condicions de treball de nombrosos sectors i posar fi a la precarietat de les classes populars. Des de limitar la temporalitat fins a prohibir la subcontractació, passant per la millora de les prestacions. Laboralment és possible fer-hi front. Però calen voluntats i una lluita constant que

faci veure que aquesta pandèmia l'únic que ha fet ha estat, un cop més, assenyalar tot allò que ja no funcionava. El paisatge, després de tot, podria haver estat un altre si les successives reformes no haguessin empobrit tots els marcs.

D'entrada, les estadístiques són les que acostumen a donar pistes de l'evidència. A l'Estat espanyol es calcula que més del 90% dels contractes temporals estan fets en frau de llei, ja que sovint es fan servir com una mena de període de prova avantatjós per a l'empresa. Una pràctica abusiva i sense precedents respecte a la totalitat de la contractació dins la Unió Europea. Durant l'estat d'alarma han estat nombrosos els contractes temporals extingits de manera anticipada, amb la discriminació respecte als de durada indefinida afectats per expedients de suspensió o reducció de jornada; una situació que evidencia la fragilitat de la contractació temporal i on caldria donar resposta. La limitació de la temporalitat passaria, per exemple, per restringir a sis mesos de durada màxima aquest tipus de contractes, ja que el seu origen precisament es basa en necessitats imprevistes i puntuals.

CONTRACTACIÓ EN FRAU DE LLEI

Els contractes de pràctiques són un exemple abusiu, ja que massa sovint acaben substituint llocs de treball d'estructura. Els contractes d'obra i servei usats de manera fraudulenta en són un altre exemple: aquests mai poden ser per a serveis que formin part de l'activitat habitual de l'empresa, però aquí tornen a saltar totes les línies vermelles. La modificació implicaria reconèixer aquest tipus de contracte només per a una activitat diferent pròpia de l'empresa. La normativa preveu que, si en el termini de 30 mesos, una persona ha estat contractada com a mínim 24 mesos per la mateixa empresa, automàticament el contracte hauria de ser declarat indefinit, però la norma exclou els contractes de relleu, els d'interinitat i els de pràctiques o formatius. En el cas dels contractes d'interinatge, tot i les discrepàncies de tota índole -també doctrinals- respecte a quin és el termini màxim de què disposen les administracions per a la definitiva cobertura o amortització de les places, cal prendre com a vàlid el criteri recentment exhibit pel Tribunal Suprem a l'hora d'assenyalar el termini de tres anys indicat com a terme improrrogable. Actualment, més de 800.000 funcionaris interins estan condemnats a la temporalitat tot i satisfer necessitats permanents de les administracions per a les quals treballen. Tota aquesta contractació pot ser considerada feta en frau de llei i, per tant, amb la possibilitat de reclamar.

Al costat de la temporalitat, un altre mal endèmic és la subcontractació de la mateixa activitat, un mecanisme de degradació de les condicions laborals dels centenars de milers de persones ocupades per les denominades *empreses multiservei*. S'ha vist en el cas de l'anunci del tancament de Nissan, en el qual el gruix de treballadors i treballadores subcontractats no gaudeix dels mateixos drets que la resta (ni condicions salarials ni moltes altres prestacions que els correspondrien). Aquesta és una de les grans conseqüències de la precarització usades per les patronals per reduir costos. Mai es pot subcontractar per activitats pròpies. La manera de revertir la situació és prohibir la subcontractació de les activitats que són pròpies d'una empresa per evitar la reducció de salaris i drets, ja que els treballadors i treballadores no gaudeixen dels avantatges del conveni que els correspondria.

ACOMIADAMENTS NULS I IMPROCEDENTS

La facilitat en els acomiadaments també porta a repensar el fet

que caldria establir un mecanisme que permetés i apuntalés el dret d'opció de la persona treballadora en cas d'acomiadament improcedent, amb la possibilitat de triar entre l'abonament d'una indemnització o la readmissió al seu lloc de treball. És a dir, que la persona afectada tingui aquesta opció i no només l'empresa. La normativa fins ara preveu que si els tribunals declaren improcedent un acomiadament, només l'empresa és qui decideix el futur de la persona treballadora.

Juntament amb aquesta mesura, si es considera que la declaració d'improcedència d'un acomiadament o, cosa que és el mateix, la manca d'acreditació de l'existència d'una causa real i justificada per a l'extinció, no pot ser compensada merament amb el pagament d'una indemnització, també creiem que els acomiadaments injustificats han de portar aparellada per a l'empresa l'obligació d'abonar els salaris que la persona treballadora ha deixat de percebre des del moment de l'extinció fins a la declaració d'improcedència. Per tant, una mesura encaminada a recuperar els salaris de tramitació. I finalment, caldria considerar sempre que l'acomiadament sense causa ha de ser considerat nul i no improcedent, de tal manera que davant l'absència total i absoluta de raó per privar algú del seu dret a la feina, ha de protegir-se i prioritzar aquest dret, el de conservar l'ocupació, abans que el recurs a una indemnització compensatòria.

Les successives reformes laborals només han fet que anar empobrint els drets de la persona treballadora. En aquest sentit,

una de les mesures que també ajudaria a pal·liar la seva pauperització seria la recuperació dels convenis del sector per sobre dels convenis de l'empresa per evitar precisament que es facin negociacions de convenis col·lectius a la baixa. Els convenis del sector es negocien amb sindicats i representants patronals. La primacia atorgada al conveni d'empresa enfront dels sectorials representa un debilitament evident de la posició negociadora de les persones treballadores i les

seves representants a l'hora de determinar les seves condicions laborals. Aquesta mesura s'emparella amb la de reclamar la ultraactivitat no limitada a dos anys dels convenis col·lectius per mantenir la seva vigència fins que hi hagi un nou acord col·lectiu que el substitueixi.

Una altra via que utilitzen i han usat abusivament les empreses per trencar el principi i l'equilibri d'igualtat entre les parts ha estat el d'imposar la modificació de condicions, amb l'única exigència d'una laxa justificació, i obligant, a la pràctica, a vehicular de forma exclusiva l'oposició i el desacord mitjançant la judicialització del possible conflicte. Per això, caldria la necessària eliminació de la possibilitat de reduir salaris per la via de la modificació substancial de condicions de treball.

La pandèmia també ha posat al descobert la precarietat existent des del moment en què les empreses de treball temporal assumeixen competències de col·locació, cosa que fa impossible consolidar llocs de treball estables, amb la pèrdua de drets de treball i la plusvàlua d'uns intermediaris que només negocien a la baixa la força de treball. L'autorització a empreses privades per actuar com a agències de col·locació no ha representat cap benefici. Per això, cal l'assumpció per part dels serveis públics de totes les competències en matèria de col·locació.

Reformes globals, totes elles, que es podrien posar en pràctica des de la voluntat política i empresarial i a les quals caldria afegir aquelles millores i prestacions que afecten els sectors més vulnerables, sensibles i oblidats.

plou sobre mullat

LA LLUITA I LA VULNERABILITAT DELS MÉS FEBLES

La precarietat laboral no és del mateix color ni té la mateixa intensitat per a tothom. La pandèmia ha posat llum sobre alguns sectors que ja eren vulnerables i als quals l'arribada de la COVID-19 ha acabat d'enfonsar, o els ha fet més forts en les seves reivindicacions. Treballadores de la llar, persones autònomes -o, pitjor, falses autònomes-, petits comerços avesats ja a sobreviure, persones sense papers -i, per tant, sense drets-, persones jubilades que no arriben a final de mes o fins i tot un personal sanitari que ha estat a primera línia i que s'han evidenciat com a essencial però sense un reconeixement laboral digne de la seva tasca. Totes elles formen tot un mostrari de col·lectius en els quals l'arribada d'un virus inesperat ha fet estralls.

La situació que pateixen les treballadores de la llar i del sector de les cures evidencia -potser com poques altres- el signe de la precarietat que acompanya determinades ocupacions de poc reconeixement social, especialment quan es tracta de sectors altament feminitzats. A l'Estat espanyol, més de 600.000 dones, majoritàriament migrants, es dediquen a les tasques domèstiques. Dones a qui no se'ls reconeixen determinats drets essencials propis de qualsevol relació laboral o la possibilitat d'accedir a una prestació per desocupació. Ha estat necessari idear un subsidi especial per minimitzar l'efecte dels acomiadaments que han afectat en gran manera aquestes treballadores des de l'inici de la crisi sanitària. Solució insuficient que tan sols amaga la realitat d'un país que segueix condemnant les treballadores de la llar a formes molt poc dissimulades de sublaboralitat i que es nega a ratificar els convenis de l'Organització Internacional del Treball que exigeixen l'equiparació d'aquestes professionals amb la resta de treballadores pel que fa a garanties laborals i accés a les prestacions de la Seguretat Social.

Col·lectiu Ronda
@CollectiuRonda

**A l'Estat
espanyol, més
600.000
dones, en gran
part migrants,
es dediquen
a les tasques
domèstiques**

Les reivindicacions de col·lectius com Las Kellys han ajudat els darrers anys a fer més visible la problemàtica, però encara s'està lluny d'aconseguir millores dignes i substancials. En aquest sentit, caldria dotar de més recursos la Inspecció de Treball per evitar el frau en la contractació en aquest sector.

El frau en la contractació laboral s'ha fet evident també amb les reivindicacions dels col·lectius de *riders*, com a exemple més clar dels anomenats falsos autònoms. Si bé durant l'estat d'alarma les persones autònomes han rebut ajustos i moratòries -tot i que clarament insuficients si acreditaven una reducció substancial i dràstica de la seva facturació-, en el cas dels falsos autònoms com els que formen part de la mal anomenada *economia col·laborativa* (com Glovo o Deliveroo) el context ha estat encara pitjor: sense drets laborals reconeguts ni accés a prestacions, la destrucció de llocs de treball o la baixada d'ingressos ha deixat moltes persones en terra de ningú. I és que els falsos autònoms (alguns d'ells del sector de la medicina, l'arquitectura i el periodisme, no tan visibles com en el cas dels *riders*) pateixen la privació dels seus drets més essencials, com el sistema de Seguretat Social, dels recursos que els correspondrien, mentre se'ls exigeix l'acompliment d'una relació laboral amb normes i exclusivitat cap a unes empreses que s'estalvien tot el cost de la contractació. Des de Col·lectiu Ronda s'han batallat i guanyat algunes sentències que en el cas dels *riders* han evidenciat aquest frau i han posat sobre la taula la vulnerabilitat de bona part de les persones que el pateixen.

Però potser un dels sectors que pateix la desprotecció més absoluta és el del col·lectiu de persones migrants sense papers. I per tant, sense drets. Persones que no tenen cap possibilitat de reclamar i menys davant una llei d'estrangeria molt debilitada i plena de forats. Aquells que encara tenien contracte de treball però que durant la pandèmia l'han vist extingit han perdut, de rebot, el permís de residència. Una situació de desprotecció que fa girar una roda de difícil solució si no es prenen mesures. Sectors com els de la recollida de fruita, on les condicions de treball són de les més indignes, ja han fet aflorar nombroses protestes de diferents organitzacions per reclamar uns mínims dins un sector, el de la pagesia, i un col·lectiu, el de les persones immigrants, clarament oblidats.

Tot plegat en un país on les successives reformes i pactes, lluny de proposar millores, han anat contribuint a la rebaixa de sous, la destrucció de teixit empresarial, la creació de monocultius i amb un sistema de pensions públiques de misèria. La lluita dels més febles no pot esperar i ja s'ha fet sentir.

Les treballadores de la llar,
doblement precaritzades
(Montse Giralt)

Una treballadora de l'àmbit sanitari prepara els llits del Pavelló Salut 27 en el CEM Guinardó durant la crisi de la Covid-19 (Ajuntament de Barcelona)

Bosses d'escombraries lligades amb esparadraps i mascaretes inadequades i reutilitzades molt més enllà de la seva vida útil. A vegades ni tan sols això. Mascaretes de busseig, ulleres de sol, draps cosits voluntariosament per gent que les portava fins a les portes dels centres hospitalaris per aportar la seva mà estesa a la lluita contra la mort. Aquest ha estat el precari i trist escut enfront de l'amenaça de la COVID-19 per a milers i milers de persones treballadores del sector sanitari que acumulaven cansament i frustració mentre la pandèmia sumia les instal·lacions hospitalàries en el caos i les vides s'apagaven al seu voltant sense aturador, en alguns casos per la pura manca de recursos materials per salvar-les.

“Els treballadors sanitaris han estat desenvolupant la seva feina, malgrat el greu i imminent risc per a la vida i la salut per l'exposició a la COVID-19, fonamentalment per la manca de mitjans de protecció individual adequats, encara que podrien haver interromput i abandonat l'activitat. Però gràcies a la seva vocació de servei no només no han paratitzat la seva activitat, tot i les condicions de protecció precàries, sinó que l'han desenvolupat de forma heroica”. Aquest text forma part de la sentència dictada pel jutjat social de Terol que condemnava les administracions públiques aragoneses per vulnerar els drets de

les persones treballadores del sector sanitari en matèria de prevenció. No és pas l'única. També el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya es veia obligat a recordar que “l'estat d'alarma no ha suspès el dret fonamental a la salut, a la vida i a la integritat física ni tampoc el dret a la prevenció de riscos”. Condemnes contra diferents administracions i empreses per incomplir el deure de protegir i vetllar per la salut de les persones tant del sector sanitari com de la resta d'activitats considerades essencials. Uns guarint cosos malalts i salvant vides; els altres permetent, amb risc de la pròpia salut, que la resta de la ciutadania pogués seguir exercint els seus drets.

La salut ho és tot i sobre aquesta qüestió no es pot admetre cap negociació ni mercadeig

En la seva defensa, les administracions aragoneses argumentaven que el dret a la salut no és un dels drets fonamentals consagrats a la Constitució i que la pandèmia causada pel coronavirus havia de ser considerada un supòsit de força major, imprevisible i inevitable, que feia impossible proveir d'equipament adequat

les treballadores afectades. I segurament aquí rau l'origen d'un problema que no es pot circumscriure a les circumstàncies d'aquests mesos ni a l'arribada a les nostres vides de la COVID-19. Administracions públiques afirmant que el dret a la salut no és fonamental. Si ho pensem bé, potser entenem per què les dades de sinistralitat laboral a l'Estat espanyol se situen

molt per sobre de la mitjana europea. O per què aquí és tan difícil que es reconegui a una persona treballadora en via administrativa que les seves lesions o patologies no són d'origen *comú* sinó derivades de la seva pràctica professional. Potser entendrem també per què són tan poques les empreses condemnades per infringir el deure de prevenció i protecció de la integritat física de les seves treballadores o com hem permès que esdevingués absolutament habitual l'escena de persones repartidores de menjars desproveïdes de qualsevol element bàsic de seguretat circulant per la ciutat per complir un deure tan essencial com és portar-nos a casa una pizza o una safata de sushi.

De fet, si ho pensem bé, si reflexionem una mica sobre aquesta argumentació segons la qual la imprevisibilitat eximeix de responsabilitat i el gaudi de la salut es pot reduir de la condició de dret al de mera expectativa, fins i tot podem arribar a entendre el que ha succeït amb la nostra gent gran a les residències, tant públiques com privades. Arraconades, abandonades, condemnades a una solitud pesada i, en molts casos, mortal.

La salut ho és tot i sobre aquesta qüestió no és possible admetre cap negociació ni mercadeig. El dret a la integritat no pot ser modulats, és un absolut. Como ho és la dignitat i la concepció de l'ésser humà com a receptacle de drets inalienables. I tant empreses com administracions estan sotmeses a aquest absolut. No ho oblidem mai.

Marta Barrera | @mbarrera_
Advocada de Col·lectiu Ronda

el deure de protegir la salut de qui salva vides i ens cuida

i a les vuit sortíem a aplaudir...

Aplaudiments als balcons
durant el confinament
(Angel Monlleó)

I ho fèiem amb entusiasme des de finestres, balcons i terrasses, omplint els carrers buits d'aplaudiments i salutacions entre veïns i veïnes.

I pensàvem que res no tornaria a ser igual perquè, d'alguna forma, res no podia tornar a ser-ho després del confinament i de la lliçó de fragilitat que, sense demanar-la, havíem rebut.

Estàvem segures que no tornàriem a mirar cap a una altra banda davant la precarietat de les nostres relacions laborals i no oblidàriem fàcilment que, enmig de la por i la incertesa, algunes empreses es resistien a avantposar la seguretat enfront del benefici econòmic i aprofitaven l'avinentesa per instar expedients de suspensió o reducció de jornada completament fraudulents.

No ens podíem imaginar que arribaria el moment que se'ns tornaria a oblidar dir bon dia i donar les gràcies a les persones que amb el seu esforç i risc van fer que la nevera no es buidés de queviures o que els carrers no s'omplissin de brutícia.

I crèiem que seguiríem sent capaces per sempre més d'emocionar-nos fins al plor amb els gestos petits i grans de la gent disposada a ajudar-se les unes a les altres i anant més enllà dels seus límits per auxiliar qui ho necessités.

Que sabríem refugiar a la memòria la dedicació de qui va tenir un moment per agafar la mà d'una persona gran que s'enfrontava a la mort sense el consol de tenir la gent que s'estimava al seu voltant.

Ens dèiem a nosaltres mateixes que, com Bowie cantava, tots podíem ser herois i heroïnes; però no pas per un sol dia sinó cada dia. Herois i heroïnes disposades a fer de la tragèdia de la COVID-19 el tret de sortida per transformar aquesta societat en quelcom més amable i just.

Ho pensàvem, ho dèiem, ho crèiem.

Pensem-ho, diguem-ho, tornem a creure-ho.

Perquè entendre com som de fràgils i vulnerables, com és de fàcil acabar a l'exili dels marges d'aquesta societat superba pot ser la lliçó de les nostres vides. No la desaprofitem.

